

ISTRAŽIVANJE KREDNIH NASLAGA POŽEŠKE GORE

Ante Polšak

U okviru djelatnosti Komisije za naučno istraživanje krša JAZU načinio sam nekoliko geoloških profila kroz kredne naslage Požeške gore. Ova istraživanja su imala svrhu da utvrde slijed i sastav krednih naslaga i njihov fosilni sadržaj radi korelacije s ekvivalentnim naslagama u širem području sjeverne Hrvatske (Papuk, Kalnik, Zagrebačka gora, Samoborska gora, Žumberak i dr.).

Kredne naslage Požeške gore ukratko je već opisao Koch (1917) i označio pojave tih naslaga na geološkoj karti Požega–Nova Gradiška (1935). Od fosila spominje jedino fragmente rudista (*»Sphärolita«?*) i neodredive koralje. Pripadnost ovih naslaga kredi Koch je odredio najvećim dijelom na temelju analogije s »gozavskim naslagama« u različitim dijelovima sjeverne Hrvatske. D. Neděla-Devidé (1957) je prvi puta paleontološkim nalazima globotruncanida dokazala pripadnost lapora i vapnenca u neposrednoj okolici Slavonske Požege (potoci Bug i Pako) – gornjem senonu.

Prilikom boravka u području Požeške gore detaljnije sam proučio pojas krednih naslaga južno od Slavonske Požege, između Seoca, Sv. Jelenice i Vrhovca. Te naslage se sastoje pretežno od uslojenog lapora i glinenog škriljca (shale) od zelenkaste do crne boje, koji je dijelom pjeskovit i tinjčast. Vapneni pješčenjaci javljaju se u obliku tanjih uložaka i leća unutar lapora i škriljca. Na tim naslagama slijede sivi i sivoružičasti pločasti vapnenci. U vapnencima utvrđene su vrste *Globotruncana lapparenti lapparenti* (Brotzen) i *G. lapparenti tricarinata* (Quereau), te neodredivi primjerci heterohelicida i globigerina.¹ Spomenute vrste su značajne za stratigrafski raspon turon – maastricht.

Kredne naslage u području Bzeničkog potoka (SZ od Sulkovca) sastoje se jugoistočno od kote 174 m pretežno od tektonski intenzivno poreme-

¹ Zahvaljujem prof. D. Neděla-Devidé na pomoći kod određivanja mikrofosila.

ćenog svijetlosivog vapnenca (kalkarenita). U ovom vapnencu utvrđene su samo vrlo loše sačuvane i neodređive foraminifere. Prema sjeveru, u području potoka Luke, ovaj vapnenac najvjerojatnije lateralno prelazi u klastične naslage koje se najvećim dijelom sastoje od sivog glinenog škriljca (shale) i lapora s biljnim trunjem. Javlja se i ulošci laporovitog vapnenca i sitnozrnog konglomerata. U laporovitom vapnencu utvrđene su *Globotruncana lapparenti lapparenti* (B r o t z e n) i *G. lapparenti tricarinata* (Q u e r e a u) koje pokazuju ekvivalentnost ovih naslaga s onima kod Slavonske Požege (turon – maastricht).

Prilikom snimanja Osnovne geološke karte u 1968. god. inž. Marko Š p a r i c a iz Instituta za geološka istraživanja u Zagrebu našao je nekoliko fragmenata donjih ljuštura rudista i dao mi ih na paleontološku odredbu. Rudisti su nađeni u području Mikolinac-potoka (okolica kote 198 m). Primjerci su loše sačuvani, tako da su samo generički određivi. Po jedan primjerak je određen kao *Biradiolites sp.* i *Radiolites sp.* Ovi rudisti utvrđuju pripadnost tamošnjih naslaga gornjoj kredi. Ovo je novi pojas gornjokrednih naslaga utvrđen u Požeškoj gori.

L I T E R A T U R A

K o c h F., (1917): Prilog geološkom poznavanju Požeške gore, Földt. intez. 1916. Budapest.

K o c h F., (1935): Geološka karta Požega – Nova Gradiška. 1 : 75.000, Beograd.

N e d e l a - D e v i d é D., (1957): Značenje globotruncanida za rješavanje nekih stratigrafskih problema u Jugoslaviji. II Kongres geologa Jugoslavije, Sarajevo.